

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Antwerpen

Hertoghepark

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Antwerpen
Hertoghepark

Titel:	Hertoghepark
Provincie:	Antwerpen
Gemeente:	Antwerpen
Deelgemeente:	Antwerpen
Bron:	Schepping: 2016-06-22 Bijwerken: 2017-08-04 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302881
Coördinaten:	Breedte: 4.40666980513 Lengte: 51.1953475622

Primaire tekst

Het domein Hertoghe vormt samen met het Hof van Leysen een overblijfsel van het Leikwartier, aangelegd tijdens de tweede helft van de 16de eeuw. In dit stadspark staan enkele kampioenbomen, waaronder een zwarte moerbeï en een robinia.

Historiek

De Markgravelei, ten noorden van het park, ontstond nadat grondspeculant Gilbert Van Schoonbeke in 1547 het 'Goed ter Beke' kocht van de familie Van de Werve. Dit 46 hectare grote goed bevond zich in de zogenaamde "Vrijheid van Antwerpen", ten zuiden van de stadswallen. Van Schoonbeke liet er een hovenkwartier met zomerhuizen aanleggen voor de gegoede burgererij langs door lindebomen omzoomde leien. Het Domein Hertoghe vormt samen met het Hof van Leysen een relict van de vroegere luister van het zogenaamde Leikwartier. Het Domein ontstond door de samenvoeging van verschillende panden, waaronder de tuinen van de families Hertoghe en Belpaire en de gronden van hoeve Mertens.

Op de kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) zijn de Markgravelei en de Karel Oomsstraat reeds duidelijk herkenbaar. Langs de Markgravelei bevinden zich enkele gebouwen met enkele moestuinpercelen errond. Ten westen van de Karel Oomsstraat bevinden zich akker- en graslandpercelen afgezoomd door bomenrijen. Ten noordwesten is een omgracht goed gesitueerd. De kaart van Vandermaelen (1846-1854) stelt het gebied voor als onbebouwd, doorsneden door de "Leybeek" en met vermelding van het toponiem "Dryhoek".

Oorspronkelijk had dit domein een oppervlakte van circa 5 hectare, waarvan een deel later bebouwd werd. De landhuizen van het Domein Hertoghe en het Hof van Leysen werden in de jaren 60 van de 20ste eeuw gesloopt. In 1974 werd een deel van het oude privé-domein in bruikleen aan het stadsbestuur afgestaan om het als openbaar park toegankelijk te maken voor het publiek.

Beschrijving

Het Hertoghepark wordt begrensd door de Markgravelei ten noorden, de Karel Oomsstraat ten oosten en de bebouwing langs de Desguinlei ten zuiden en de Jan Van Rijswijcklaan ten westen. Langs de Karel Oomsstraat wordt het park afgebakend door een bakstenen omheiningsmuur met een toegangshek.

Het kleine park, met een oppervlakte van 3,49 hectare, wordt doorsneden door verschillende wandelpaden, overwegend zuidwest-noordoost georiënteerd. In het park komen volgens de Belgische Dendrologische Inventaris enkele merkwaardige bomen voor, zoals een zwarte moerbeï (*Morus nigra*) met een stamomtrek van 1,28 meter (standaard gemeten op 150 cm hoogte, opname in 1989), volgens de Dendrologische Inventaris een kampioenboom voor deze soort. Een robinia (*Robinia pseudoacacia*) is met zijn stamomtrek van 4,10 meter (opname in 2009) de dikste voor zijn soort. Een zwarte walnoot (*Juglans nigra*) met een stamomtrek van 2,93 meter, een hangende zilverlinde (*Tilia tomentosa* 'Pendula') met een stamomtrek van 2,76

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Antwerpen
Hertoghepark

meter, een haagbeuk (*Carpinus betulus*) met een stamomtrek van 2,30 meter, een bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Purpurea') met een stamomtrek van 4,88 meter, een tamme kastanje (*Castanea sativa*) met een stamomtrek van 3,27 meter, een paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) met een stamomtrek van 3,78 meter, een moerascipres (*Taxodium distichum* 'Imbricarium') met een stamomtrek van 2,12 meter en een gele paardenkastanje (*Aesculus flava*) met een stamomtrek van 1,96 meter behoren tot de top twintig van hun soort (opname in 2004).

Datum: 2014

Titel Text: Domein Hertoghe

Grafische documenten

Antwerpen Hertoghepark (Braeken, Jo, 18-07-2011, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier DA000308, Domein Hertoghe, historische nota (1974).

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven tussen 1846-1854, schaal 1:20 000.

BRAEKEN J. (2012): *Markgravelei* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/13570> (geraadpleegd op 15 juli 2014).

STAD ANTWERPEN 2008: *Beheerplan Domein Hertoghe Antwerpen* [online], [http://www.antwerpen.be/docs/Stad/Bedrijven/Stads en buurtonderhoud/Beheerplannen parken/beheerplan Domein Hertoghe.pdf](http://www.antwerpen.be/docs/Stad/Bedrijven/Stads%20en%20buurtonderhoud/Beheerplannen%20parken/beheerplan%20Domein%20Hertoghe.pdf) (geraadpleegd op 15 juli 2014).

BELGISCHE DENDROLOGIE BELGE 2012: *Hertoghepark* [online], <http://dendrologie.be/nl/node/52383> (geraadpleegd op 15 juli 2014).

Geoportaal Onroerend Erfgoed, *Karel Oomsstraat, Antwerpen* [online] <https://geo.onroerenderfgoed.be> (geraadpleegd op 15 juli 2014).

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/4283>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/122214>

Beknopte karakterisering

Datering: tweede helft 16de eeuw, tweede helft 20ste eeuw

Typologie: hekken, hekpijlers, individuele bomen, omheiningsmuren, opgaande bomen, stadsparken, tuin- en parkbeplantingen